

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 7.3.2025.
COM(2025) 97 final

ANNEX

PRILOG

**KOMUNIKACIJI KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Plan za prava žena

PRILOG

Deklaracija o načelima za rodno ravnopravno društvo

Uvod

Ravnopravnost žena i muškaraca temeljno je pravo i zajednička vrijednost sadržana u pravu Unije. EU je tijekom godina ostvario velik napredak u promicanju rodne ravnopravnosti zahvaljujući političkom okviru koji se postupno razvija i temelji na uzastopnim strategijama, akcijskim i drugim planovima. Najnovija strategija za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2020. – 2025. uvelike je doprinijela donošenju politika rodne ravnopravnosti i promicanju suradnje na svim razinama i u svim područjima politike. Nadopunjena je raznim sektorskim inicijativama u koje je uspješno uključena rodna osviještenost. Taj okvir politike omogućio je EU-u da napreduje u ispunjavanju obveza preuzetih prije 30 godina u okviru Pekinške deklaracije i Platforme za djelovanje.

EU i na međunarodnoj razini ima vodeću ulogu u promicanju rodne ravnopravnosti i prava žena. Ta načela promiče u svojem susjedstvu i šire, i to u okviru političkih dijaloga i pružanja financijske pomoći, na bilateralnoj i multilateralnoj razini, te u svojim globalnim aktivnostima. Akcijski plan EU-a za rodnu ravnopravnost i jačanje položaja žena u okviru vanjskog djelovanja (GAP III) donesen je kako bi se ubrzao napredak prema potpunom ostvarenju međunarodnih obveza, uključujući ciljeve održivog razvoja, a posebno cilj br. 5. Strateški pristup EU-a ženama, miru i sigurnosti potiče na uključivanje, podupiranje, zaštitu i jačanje položaja žena i djevojčica radi postizanja trajnog i održivog mira i sigurnosti, koji su neophodni za zaštitu ljudskih prava i održivi razvoj.

Europski parlament odlučno i opetovano poziva Uniju da ojača svoju politiku za osiguravanje jednakih mogućnosti za žene i muškarce te da u tom području preuzme vodeću ulogu. Vijeće je nedavno pozvalo Komisiju da zajamči da će se i nakon 2025. pridržavati svoje dugoročne strateške obveze promicanja rodne ravnopravnosti i dodatno se posvetiti njezinu ispunjavanju.

Ovom deklaracijom Komisija ponovno naglašava i potvrđuje svoju predanost pravima žena te se obvezuje da će se još više zalagati za njihovo unapređenje. Cilj je deklaracije dugoročno promicati i usmjeravati program politike o rodnoj ravnopravnosti te služiti kao poticaj za političko djelovanje i provedbu rodno osviještene politike na razini EU-a i međunarodnoj razini. Posebnu pozornost potrebno je posvetiti ženama koje se suočavaju s intersekcijskom diskriminacijom zbog, među ostalim, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili seksualne orijentacije.

Rodna ravnopravnost temeljno je pravo, a njezino promicanje moralni imperativ, no ne smije se stati samo na tome – potreban je aktivan angažman cijelog stanovništva EU-a kako bi društvo postalo konkurentnije, uključivije i povezanije i tako se ojačala demokracija.

U ovoj deklaraciji iskazana je težnja za postizanjem rodne ravnopravnosti u kontekstu postojećih pravnih okvira EU-a i međunarodnih obveza, uz poštovanje nacionalnih nadležnosti država članica. Deklaracija ne utječe na sadržaj propisa ni njihovu provedbu. U njoj se posebno poštuje odgovornost država članica za utvrđivanje njihove zdravstvene politike te organizaciju i pružanje

zdravstvenih usluga i zdravstvene zaštite, kao i za nastavni sadržaj i ustroj obrazovnih sustava te njihovu kulturnu i jezičnu raznolikost.

Deklaracija služi kao vodič za unutarnju politiku EU-a, kao i za njegovo diplomatsko i vanjsko djelovanje.

PRAVA ŽENA – NAČELA ZA RODNO RAVNOPRAVNO DRUŠTVO

Načelo 1: Život bez rodno uvjetovanog nasilja

Svaka žena i djevojčica ima pravo na sigurnost i na to da se prema njoj postupa s dostojanstvom, u javnom i privatnom životu i u virtualnom svijetu.

Rad na očuvanju i promicanju tog načela uključuje:

- sprečavanje i suzbijanje svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama, uključujući nasilje u obitelji, femicid i rodno uvjetovano nasilje uz pomoć tehnologije
- sprečavanje i suzbijanje seksualnog nasilja, uključujući silovanje, odnosno nepostojanje pristanka na spolni odnos
- sprečavanje i suzbijanje štetne prakse kao što su sakaćenje ženskih spolnih organa i prisilni brak
- jamčenje sigurnosti digitalnog okruženja, uključujući internetske platforme, kako bi sve žene i djevojčice u njemu bile zaštićene od nasilja, seksizma, govora mržnje i uznemiravanja
- sprečavanje i smanjivanje izloženosti dječaka i djevojčica seksualnom nasilju na internetu i drugim oblicima štetnog digitalnog sadržaja seksualne prirode
- sprečavanje i suzbijanje svih oblika seksualnog nasilja i rodno uvjetovanog nasilja u sukobima
- sprečavanje i suzbijanje svih oblika seksualnog iskorištavanja, među ostalim u kontekstu trgovanja ljudima
- pružanje odgovarajuće potpore i zaštite žrtvama nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te osiguravanje njihova djelotvornog pristupa pravosuđu.

Načelo 2: Najviši zdravstveni standardi

Svaka žena ima pravo na najviše moguće standarde fizičkog i mentalnog zdravlja.

Rad na očuvanju i promicanju tog načela uključuje sljedeće mjere, uz potpuno poštovanje odgovornosti država članica za utvrđivanje njihove zdravstvene politike, uključujući bioetička pitanja, i za organizaciju i pružanje zdravstvenih usluga i zdravstvene zaštite:

- podupiranje fizičkog i mentalnog zdravlja žena i djevojčica, među ostalim tako da im se olakša pristup informacijama o ženskom zdravlju i seksualnosti koje su utemeljene na dokazima

- zaštitu zdravlja žena unapređenjem i dopunjavanjem politika država članica u području seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava, uz potpuno poštovanje Ugovorâ
- osiguravanje visokokvalitetne porođničke, ginekološke, prenatalne i postnatalne skrbi i skrbi tijekom porođaja bez diskriminacije te suzbijanje štetne prakse
- pristup priuštivim proizvodima za menstrualnu higijenu i kontracepciji
- promicanje rodno osjetljivih medicinskih istraživanja, kliničkih ispitivanja, dijagnostike i liječenja.

Načelo 3: Jednake plaće i bolji ekonomski položaj žena

Svaka žena ima pravo na jednaku plaću za jednaki rad ili rad jednake vrijednosti i biti ekonomski neovisna.

Rad na očuvanju i promicanju tog načela uključuje:

- uklanjanje razlika u plaćama i mirovinama na temelju spola
- borbu protiv podcjenjivanja zanimanja kojima se primarno bave žene i osiguravanje transparentnosti plaća
- borbu protiv siromaštva žena, uključujući energetska siromaštvo
- promicanje financijske pismenosti među ženama i djevojčicama kako bi mogle biti financijski sigurne i neovisne
- promicanje rodno ravnopravnog pristupa financijama i gospodarskim prilikama, uključujući poduzetništvo
- promicanje reformi oporezivanja i socijalne zaštite koje doprinose ekonomskoj neovisnosti žena
- promicanje prava žena i unapređenje ekonomskog položaja žena u okviru gospodarske i trgovinske politike, međunarodnog razvoja i partnerstava.

Načelo 4: Ravnoteža između poslovnog i privatnog života i ravnopravna raspodjela obveza skrbi

Svaka žena ima pravo na ravnotežu između poslovnog i privatnog života.

Rad na očuvanju i promicanju tog načela uključuje:

- promicanje ravnopravne raspodjele obveza skrbi između žena i muškaraca
- promicanje radnih uvjeta koji olakšavaju usklađivanje privatnog, obiteljskog i poslovnog života
- lakši pristup fleksibilnim radnim uvjetima za sve
- poticanje očeva da koriste očinski i obiteljski dopust

- osiguravanje priuštivog, pristupačnog i kvalitetnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja za svu djecu
- pristup priuštivoj i visokokvalitetnoj dugotrajnoj skrbi
- promicanje ulaganja i formalnog zapošljavanja u sektoru skrbi kako bi se osigurala kvalitetna radna mjesta u tom sektoru.

Načelo 5: Jednake mogućnosti zapošljavanja i primjereni radni uvjeti

Svaka žena ima pravo na jednake mogućnosti zapošljavanja i primjerene radne uvjete.

Rad na očuvanju i promicanju tog načela uključuje:

- iskorjenjivanje razlika na temelju spola u zapošljavanju, uz posvećivanje posebne pozornosti poslovnoj segregaciji i zapošljavanju nedovoljno zastupljenih skupina
- otvaranje kvalitetnih radnih mjesta i promicanje dostojanstvenog rada, posebno uzimajući u obzir psihosocijalne rizike na radnom mjestu, organizaciju radnog vremena, pristup osposobljavanju i jednake izgleda za razvoj karijere
- iskorjenjivanje rodno uvjetovanog nasilja i seksualnog uznemiravanja u svijetu rada
- osiguravanje visoke razine zaštite zdravlja i sigurnosti od rizika u fizičkom radnom okruženju i pristupa sigurnosnoj opremi prilagođenoj ženama.

Načelo 6: Kvalitetno i uključivo obrazovanje

Svaka djevojčica i žena ima pravo na visokokvalitetno i uključivo obrazovanje i osposobljavanje bez diskriminacije.

Rad na očuvanju i promicanju tog načela uključuje sljedeće mjere, uz potpuno poštovanje nadležnosti država članica u tom području:

- promicanje rodno uravnotežene perspektive u obrazovanju, među ostalim u kurikulumima, nastavnom materijalu, udžbenicima i u okviru obrazovanja i usmjeravanja učitelja i nastavnika na svim razinama obrazovanja
- promicanje sveobuhvatnog spolnog odgoja
- osiguravanje jednakih mogućnosti i pristupa strukovnom osposobljavanju te usavršavanju i prekvalifikaciji
- osiguravanje nulte tolerancije na rodno uvjetovano nasilje, uznemiravanje i vršnjačko nasilje u obrazovanju
- poticanje djevojčica i žena da se uključe u sektore znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike
- poticanje dječaka i muškaraca da se uključe u sektore obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi

- poticanje žena i djevojčica na stjecanje digitalnih vještina i kompetencija, među ostalim u području umjetne inteligencije.

Načelo 7: Političko sudjelovanje i jednaka zastupljenost

Svaka žena ima pravo aktivno i sigurno sudjelovati u javnom životu.

Rad na očuvanju i promicanju tog načela uključuje:

- promicanje ravnomjerne rodne zastupljenosti na odgovornim položajima na kojima se donose odluke, kao i punopravnog i konstruktivnog sudjelovanja žena u svim sferama i na svim razinama javnog i političkog života;
- promicanje rodne ravnoteže u upravljanju i donošenju odluka na svim razinama uprave te u javnom i privatnom sektoru
- promicanje rodne ravnoteže u sudjelovanju i vodstvu u području prevencije, upravljanja i rješavanja sukoba i kriza, kao i u područjima pripravnosti, sigurnosti i izgradnje mira
- jamčenje sigurnosti žena u javnom životu i nulte tolerancije prema nasilju, mržnji ili uznemiravanju žena i djevojčica u javnom životu, uključujući internetsko uznemiravanje
- sprečavanje i borbu protiv seksizma u medijima i oglašavanju.

Načelo 8: Institucijski mehanizmi za promicanje prava žena

Za unapređenje prava žena potrebna je djelotvorna rodno osviještena politika, financiranje i institucijska infrastruktura, kao i rodno osjetljivo istraživanje, prikupljanje podataka, oblikovanje politike, dizajn proizvoda i planiranje kojima se uzimaju u obzir potrebe žena na temelju interseksijskog pristupa.

Rad na očuvanju i promicanju tog načela uključuje:

- uspostavu specijalizirane institucionalne infrastrukture za rodnu ravnopravnost i rodno osviještenu politiku i neovisnih tijela za ravnopravnost
- održivo financiranje politika rodne ravnopravnosti i organizacija za prava žena
- djelotvorno uključivanje rodne osviještenosti u sva područja politike i sve proračune, uključujući proračun EU-a
- iskorištavanje diplomacije i strateških partnerstava za promicanje rodne ravnopravnosti u okviru globalnog političkog programa
- promicanje istraživanja i inovacija u kojima se uzimaju u obzir potrebe žena te smanjivanje razlika u znanju na temelju spola

- sustavno prikupljanje podataka raščlanjenih prema spolu i procjenjivanje učinaka javnih politika s obzirom na rod
- sustavno razmatranje antropometrijskih podataka i čimbenika koji utječu na živote žena, među ostalim u okviru relevantnih europskih normi
- rodno osjetljivo prostorno planiranje i prometnu infrastrukturu
- osmišljavanje i korištenje digitalnih alata pri kojem se vodi računa o rodnoj ravnopravnosti i izbjegava pristranost i rodni stereotipi.